



RICHTLIJNEN MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

RICHTLIJNEN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE
CHINEES THEMAPARK

RICHTLIJNEN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

CHINEES THEMAPARK

vastgesteld door
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
26 oktober 1999
gehoord de Statencommissie Groen, Water en Milieu

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	5
2.	Doel en besluitvorming	6
2.1	Doel	6
2.2	Besluitvorming	6
2.3	De te volgen procedure, beleid en tijdpad	6
3.	Voorgenomen activiteit en alternatieven	8
3.1	Voorgenomen activiteit	8
3.1.1	Aanleg en inpassing van het themapark	8
3.1.2	Verkeer en vervoer	9
3.2	Alternatieven	10
3.2.1	Nulplusalternatief	11
3.2.2	Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	12
4.	Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	13
5.	Gevolgen voor het milieu	14
5.1	Algemeen	14
5.2	Natuur	15
6.	Vergelijking van alternatieven	16
7.	Leemten in informatie	17
8.	Evaluatieprogramma	18
9.	Vorm en presentatie	19
10.	Samenvatting van het MER	20
BIJLAGE 1	behorende bij Richtlijnen Chinees Themapark mei 1999	21

1. INLEIDING

Naar aanleiding van overleg met de gemeente Zoetermeer hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland besloten tot een locatieonderzoek voor de vestiging van een Chinees themapark in de regio Haaglanden. Het initiatief betreft een cultuurhistorisch themapark dat bestaat uit twee elkaar aanvullende gedeelten te weten:

- een landschapspark van circa 40 ha, waarin schaalmodellen van belangrijke Chinese gebouwen te bezichtigen zijn in een parkachtige omgeving;
- een meer bebouwd deel met een oppervlakte van circa 2 ha, waarin, in Chinese stijl, tentoonstelling-, congres- en hotelfaciliteiten gecombineerd worden met onder meer een theater en een handelscentrum.

Gezien het feit dat meer dan 500.000 bezoekers per jaar worden verwacht, moet op grond van het Besluit milieueffectrapportage voor dit voornemen een milieueffectrapport worden opgesteld. Het milieueffectrapport (MER) zal zowel aandacht dienen te besteden aan de locatiekeuze waarbij meerdere locaties met elkaar zullen worden vergeleken, als aan de inrichtingsaspecten van het park en de aanpassing daarvan aan de locatie.

De voorkeurslocatie zal worden ingepast in het streekplan Zuid-Holland West.

De Chinese initiatiefnemer is het staatsbedrijf China Mountain & River Special Tours Overseas Development Co., onderdeel van het Ministry of Agriculture and Geographic Development. Aan de hand van de hieronder opgestelde richtlijnen zal het milieueffectrapport worden opgesteld. Nadat het MER is afgerond zal het gezamenlijk met de aanpassing van het streekplan worden gepubliceerd. Op dat moment bestaat de mogelijkheid te reageren op de inhoud van het MER en het aan te passen streekplan.

Voor wat de m.e.r.-procedure betreft is de provincie Zuid-Holland zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 20 januari 1999. De startnotitie heeft met ingang van 25 januari tot en met 22 februari 1999 ter inzage gelegen.

Gedurende deze periode zijn 15 reacties (waaronder adviezen) ingekomen.

Gedeputeerde Staten hebben de richtlijnen vastgesteld op 26 oktober 1999, gehoord de Statencommissie Groen, Water en Milieu.

In bijlage 1 bij deze richtlijnen is aangegeven welke reacties zijn ontvangen en op welke wijze deze in de richtlijnen zijn verwerkt.

2. DOEL EN BESLUITVORMING

2.1 Doel

Het doel bestaat bij deze MER uit het selecteren en nader onderbouwen van een geschikte locatie voor het Chinese themapark, door middel van het vergelijken van locatiealternatieven en het vaststellen van een voorkeurslocatie, mede aan de hand van globale inrichtingsplannen voor de te onderzoeken locaties.

2.2 Besluitvorming

In de startnotitie is in hoofdstuk 4 aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

In de bijlage van de startnotitie is een programma van eisen van de gemeente Zoetermeer gevoegd. In het MER dient te worden aangegeven in hoeverre deze eisen worden onderschreven en welke invloed hiervan uitgaat op de locatiekeuze van het park.

2.3 De te volgen procedure, beleid en tijdpad

Geef de relevante regelgeving, plannen, ruimtelijk beleid en bestuurlijke uitspraken weer, die invloed uitoefenen op of beperkingen opleggen aan de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld.

De status en betekenis moeten worden beschreven evenals in welk opzicht hierin een randvoorwaarde ligt voor de verdere besluitvorming.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen, bijvoorbeeld het beleid ten aanzien van het Groene Hart, het Rijksbufferzonebeleid, de Randstadgroenstructuur en de Groenblauwe Slinger. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven.

Wanneer de activiteit effecten heeft in één of meerdere gevoelige gebieden zoals bijvoorbeeld aangeduid in het Structuurschema Groene Ruimte, of de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur dan geldt het provinciale compensatiebeginsel. Indien dit het geval is zal het MER moeten beschrijven of de beschouwde alternatieven, ook na het treffen van mitigerende maatregelen, wezenlijke waarden in deze gebieden aantasten. Als er wezenlijke waarden worden aangetast, moet worden aangegeven:

- of er een zwaarwegend maatschappelijk belang is voor realiseren van de activiteit in of nabij de gevoelige gebieden;
- of er andere locaties mogelijk zijn waarbij geen wezenlijke waarden worden aangetast. Indien dat het geval is zullen deze andere locaties moeten worden uitgewerkt op hetzelfde detailniveau als de overige alternatieven;

- welke fysieke compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden, indien ook na het treffen van mitigerende maatregelen wezenlijke waarden worden aangetast.

Het MER dient aan te geven aan welk besluit met betrekking tot de inpassing in het streekplan het is gekoppeld.

Tevens dient te worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

Aangegeven dient te worden in hoeverre de opstelling van de betrokken gemeenten consequenties heeft voor de locatiekeuze.

Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen, om de voorgenomen activiteit te realiseren.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voorzover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het kan zinvol zijn om de twee delen van het themapark, te weten het landschapspark en het bebouwde gedeelte, apart te beschrijven. Daarnaast is het ook van belang dat de samenhang in relatie tot de bedrijfsvoering wordt aangegeven zodat duidelijk wordt in hoeverre locatiealternatieven mogelijk zijn waarbij het park en het bebouwde gedeelte zich op enige afstand van elkaar bevinden.

Het MER dient te onderbouwen hoeveel bezoekers voor de verschillende onderdelen van het themapark worden verwacht, uitgesplitst naar de verschillende doelgroepen bezoekers. Dit is van belang voor de te verwachten verkeers- en vervoersstromen, de levensvatbaarheid van het initiatief in relatie tot mogelijk onomkeerbare verandering van natuur en landschap en tenslotte is het mogelijk van belang voor het benodigde ruimtebeslag van het voornemen. Naast de verkennende studie van de Katholieke Universiteit Brabant is aanvullende informatie nodig voor het maken van een betrouwbare inschatting van het aantal te verwachten bezoekers. Het MER moet aangeven in welke mate het themapark inspeelt op (veranderingen in) de vraag naar culturele en amusementsvoorzieningen, congresfaciliteiten en de ontwikkeling van het internationaal toerisme. Indien voor de onderbouwing van prognoses van bezoekersaantallen gebruik wordt gemaakt van gegevens van vergelijkbare activiteiten in binnen- of buitenland, dient te worden aangegeven in hoeverre de onderhavige situatie daarmee vergelijkbaar is.

Tenslotte moet het MER duidelijk maken wat de consequenties voor de omgeving van eventuele ontwikkelingen op lange termijn kunnen zijn, zoals een sluiting of juist verdere uitbreiding van het park. Aangegeven moet worden in hoeverre hier bij het ontwerp en de inrichtingswerkzaamheden (opspuiten, ontwateren en landscaping) rekening mee wordt gehouden.

3.1.1 Aanleg en inpassing van het themapark

In het MER moet op basis van de typering van de voorgenomen activiteit en de rekbaarheid van de inrichting een duidelijk beeld van het voornemen worden gegeven.

Geef daarbij aan of het themapark beschouwd moet worden als een 'toeristisch-industrieel complex' of een themapark dat met name gekarakteriseerd wordt door de groene functie. De karakterisering van de activiteit is van belang voor de afweging van de locaties en de inrichting ervan. In het eerste geval zou het complex wellicht beter op een industrie- of haven terrein passen dan in een groene omgeving. In het laatste geval kan beter worden aangesloten op omringende groengebieden en kan de integratie van het park met de (leef)omgeving meerwaarde opleveren.

Ten aanzien van de aanleg en het gebruik van het themapark dient in het MER verder te worden beschreven:

- de oppervlakte van het terrein die minimaal nodig is en mogelijkheden tot fasering van de aanleg;
- de mogelijkheden tot combinatie van functies en/of dubbel grondgebruik voor verschillende voorzieningen alsmede de consequenties hiervan voor de benodigde oppervlakte;
- de ruimtelijke en functionele inpassing van het themapark in de omgeving van de verschillende locaties, waarbij het met name gaat om de wijze waarop geprobeerd wordt de barrièrewerking te minimaliseren;
- de wijze waarop de randen van het themapark worden ingericht. Ga daarbij voor de verschillende locaties in op de manier waarop de overgangszone tussen het park en zijn omgeving wordt vormgegeven alsmede in hoeverre de overgangszone openbaar toegankelijk is en gebruikt kan worden voor recreatieve routes;
- welke werkzaamheden voor het realiseren van het park noodzakelijk zijn, zoals het ontwateren, het opspuiten van zand, de aanvoer van zand en het afgraven van de bodem;
- welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen. Zoals is opgemerkt, geldt het compensatiebeginsel als de activiteit effecten heeft in één of meerdere gevoelige gebieden; geef daarbij op hoofdlijnen inzicht in de aard en omvang van de benodigde compensatie, alsmede de mogelijkheden deze te realiseren;
- de eventuele aanwezigheid van cultuurhistorische waarden en potentiële archeologische waarden binnen het plangebied en de wijze waarop hiermee wordt omgegaan.

3.1.2 Verkeer en vervoer

In het MER dient te worden beschreven:

1. Een prognose van het gebruik van auto, fiets en andere vormen van (openbaar) vervoer en vliegtuig door bezoekers naar herkomstgebied (regionaal, nationaal en internationaal), tijd van de dag, dag van de week en inclusief eventuele seizoensinvloeden. De prognose van het aantal reizigers en het (globaal) daardoor afgelegde kilometrage dient te worden opgesteld op basis van de te verwachten aantallen bezoekers en de doelgroepen/herkomsten van deze bezoekers. Dit dient te gebeuren aan de hand van de ideeën daarover van de initiatiefnemer van het themapark en aan de hand van ervaringscijfers van vergelijkbare recreatieve inrichtingen elders. Hierbij kan de modal split worden gemotiveerd op basis van een goede vergelijking van reistijden (bijvoorbeeld aan de hand van de verplaatsingstijdsfactor) en de reiskosten tussen de verschillende vervoerswijzen voor de reizen uit die herkomstgebieden. De prognose voor de verkeerbelasting in het studiegebied dient te worden gemaakt op basis van de genoemde ervaringscijfers of, indien mogelijk, met behulp van daarvoor geschikte verkeersmodellen. Geef, gelet op de onzekerheden en het bijzondere karakter van het themapark, een prognose die uitgaat van een hoog en een laag openbaar vervoer gebruik. Op deze wijze kan een vergelijking worden gemaakt voor de bereikbaarheid en de relatieve kansen van milieuvriendelijke vervoerswijzen tussen verschillende locaties.

2. De capaciteit van het wegennet (met name de ontsluitingsstructuur en de benodigde infrastructurele maatregelen) en het openbaar vervoer. Deze dienen te worden geconfronteerd met de resultaten van de verkeersprognoses. Ga hierbij voor de auto en het openbaar vervoer apart uit van de geschatte vier na drukste dag voor het themapark als geheel. Geef hierbij aan hoe de overloop wordt opgevangen.
3. Een beschrijving van de mogelijkheden van het vervoersmanagement en de wijze van ontsluiten per vervoerswijze.
4. De maatregelen ten behoeve van een op te stellen vervoersplan, waarin wordt opgenomen:
 - de beheersmaatregelen die nodig zijn om de te verwachten bezoekersstromen op te kunnen vangen (met name de aankomst- en vertrekpiek), zowel voor het wegvervoer als het openbaar vervoer;
 - maatregelen ter bevordering van het gebruik van het openbaar vervoer en de fiets en maatregelen ter beperking van het gebruik van de auto, met name de mogelijkheden om de reiskostenverhouding ten gunste van het openbaar vervoer te maken, bijvoorbeeld door kortingen voor bezoekers met openbaar vervoer en fiets en verhoging van de autokosten via toerekening van de parkeerkosten aan de gebruiker;
 - het aantal, de ligging en de bereikbaarheid van parkeerplaatsen. Daarbij is een beschrijving van de verantwoordelijkheid voor de aanleg en het beheer van parkeervoorziening van belang.

3.2 Alternatieven

De alternatieven van het MER zijn de verschillende mogelijke locaties voor het themapark. In de startnotitie is al aandacht besteed aan de locatiekeuze. Een goede methodiek om locaties te beschrijven is reeds aanwezig.

Op basis van uitgangspunten en randvoorwaarden zijn locaties geselecteerd en op grond van een globaal inrichtingsplan worden de locaties uiteindelijk vergeleken en getoetst. Niettemin is een nadere onderbouwing noodzakelijk van de gebruikte selectie- en afwegingscriteria. Daarbij moet deze nadere onderbouwing ertoe leiden dat de voor het milieu relevante informatie voor de locatiekeuze voldoende uit de vergelijking naar voren komt.

De meest relevante milieucriteria zijn:

- de mogelijkheid tot het verminderen van verkeersgerelateerde milieueffecten (geluid, emissie, ruimtebeslag verkeer) door middel van een goede verkeersafwikkeling (routes) en voorzieningen die de vervoerswijzekeuze beïnvloeden;
- de huidige en toekomstige natuur- en recreatiewaarden van het plangebied en de gevoeligheid van het gebied voor verdroging, verstoring en versnippering van levensgemeenschappen;
- de barrièrewerking door de ligging van het themapark en de effecten die dit heeft voor mensen en natuur;
- de mogelijkheid tot verbeteringen voor landschap en natuur ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van de vestiging van het themapark in het desbetreffende gebied.

Er zijn drie aspecten waarover een nadere onderbouwing gevraagd wordt:

1. de inperking van het zoekgebied voor locaties tot de regio Haaglanden (met een motivatie wat onder 'nabijheid van het regeringscentrum' wordt verstaan);
2. de inperking tot acht locaties gegeven het zoekgebied zoals dat af te leiden is uit bijlage 2. De gekozen locaties in de startnotitie lijken te zijn beperkt tot groene ruimte en (te reconstrueren) kassengebied. Met name het afvallen van locaties op en nabij bedrijfs-terreinen vraagt om toelichting (zie ook 3.1.1, eerste alinea);
3. de randvoorwaarden met betrekking tot grootte (40 ha) en vorm (de diablo), die sterk beperkend werken ten aanzien van mogelijke locaties.

Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht. Binnen een alternatief kunnen inrichtingsvarianten worden opgesteld.

Per geselecteerde locatie moeten (afhankelijk van de vraag of een of meer van de onderstaande criteria elkaar uitsluiten) een of meer inrichtingsvarianten worden uitgewerkt waarbij maximaal aandacht moet worden besteed aan milieu, natuur en landschap.

Hierbij denken wij aan de volgende bouwstenen:

- het parkgedeelte en het bebouwde gedeelte in het ontwerp los van elkaar situeren, zodanig dat beide gedeelten beter bij de omgeving aansluiten;
- minder ruimtebeslag en een goede ruimtelijke inpassing, bijvoorbeeld door aanpassing van de vorm van het park en het verweven van het park met de omgeving;
- het centraal stellen van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waarbij het gaat om zaken die:
 - de omgeving betreffen, zoals mogelijk hergebruik van het terrein;
 - de bebouwing betreffen, zoals materiaalkeuze, energievoorziening, installatie-keuzen, opslag en gebruik van regenwater en inpassing van het gebouw en andere faciliteiten, gericht op het minimaliseren van de milieubelasting bij de bouw, het gebruik en de afbraak;
- het zodanig situeren van de toegang en ontsluiting van het themapark dat reizigers per fiets en openbaar vervoer een duidelijk voordeel hebben boven bezoekers per auto, bijvoorbeeld door de ingang zo dicht mogelijk bij een halte van hoogwaardig openbaar vervoer aan te leggen en het parkeerterrein op afstand te plaatsen, bijvoorbeeld nabij de snelweg of op een transferium.

3.2.1 Nulplusalternatief

Het grootste ruimtelijke probleem van het initiatief lijkt vooralsnog te zijn de grote ruimtebehoefte voor het landschapsgedeelte van het themapark. De vraag is in hoeverre dit landschapspark bijdraagt aan de doelstelling die het Chinese staatsbedrijf voor ogen heeft, namelijk het overdragen van de Chinese cultuur en het verstevigen van de banden met Europa. Wellicht kan het afzien van een (groot) landschapspark leiden tot het voldoen aan een groot deel van de doelstellingen, waarbij het overblijvende gedeelte eenvoudig kan worden gevestigd in of nabij een stedelijk centrum, dan wel op een bestaand bedrijventerrein, een en ander in de nabijheid van een treinstation.

Aangegeven moet worden of een situatie waarbij de voorgenomen activiteit slechts ten dele wordt uitgevoerd, in relatie tot het doel van het voornemen en de wensen van het Chinese bedrijf reëel is. In dat geval moet het nulplusalternatief als een volwaardig alternatief worden beschreven. Is dit niet het geval, dan moet dit beargumenteerd worden aangegeven en kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief autonome ontwikkeling.

3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Het mma wordt gevormd door een combinatie van de locatie, inrichting- en bedrijfsvoeringvarianten. Hierbij kunnen de drie onder 3.2 genoemde milieucriteria als richtinggevend worden beschouwd.

4. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand gaat het met name om de huidige natuur- en landschapswaarden, de (grond)waterhuishouding en om geluid (de bepaling van het wegverkeerslawaaï op de relevante wegvakken en het geluidsniveau bij relevante geluidgevoelige bestemmingen). De luchtkwaliteit hoeft alleen te worden beschreven wanneer er aanwijzingen zijn dat de luchtverontreiniging op leefniveau substantieel zal toenemen.

Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Hierbij kan worden gedacht aan:

- de natuur- en landschapsontwikkelingen in het zoekgebied, mede in relatie tot de ontwikkeling van de recreatieve behoeften voor verschillende doelgroepen;
- de ontwikkeling van de woningbouw en de woon- en leefmilieus in en om de zoeklocaties met het stedelijk uitloopgebied en de relaties met het landelijk gebied;
- de kwaliteit en levensvatbaarheid van de bestaande functies in en om de zoeklocaties;
- de capaciteit van de weginfrastructuur en openbaar vervoer naar de zoeklocaties.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het studiegebied moet op een duidelijk geografische kaart worden aangegeven en omvat de zoeklocaties en haar omgeving, voorzover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water enzovoorts) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

5.1 Algemeen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- per milieugevolg moet worden beschreven of het omkeerbaar is of dat de oude landschappelijke en natuurlijke situatie weer zou kunnen worden hersteld wanneer het themapark zou worden gesloten;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed, bijvoorbeeld door het landschappelijk aantrekkelijk inrichten van de omgeving van het park;
- zo mogelijk dient te worden ingegaan op cumulatie van effecten (geluid en lucht) op het woon- en leefmilieu van omwonenden;
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case-scenario' worden gebruikt;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken;
- minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd.

In het MER dient een meer specifieke beschrijving te worden geven van de volgende milieugevolgen:

- het ruimtebeslag van de verschillende onderdelen van het initiatief en de 'restruimte' die hierbij ontstaat;
- de effecten op de (grond)waterhuishouding als gevolg van zetting en vergraving van grondlagen en de mogelijke effecten voor het waterpeil en de waterkwaliteit;
- de consequenties van de aanleg van het themapark voor het bestaande en toekomstige waterbergend vermogen van de onderscheiden locaties;
- de gevolgen voor eventueel aanwezige cultuurhistorische of archeologische elementen op de te onderzoeken locaties;
- de luchtkwaliteit en het verkeerslawaai op en rond het omliggende wegennet voorzover dat beduidend hoger belast wordt door bezoekersgerelateerd verkeer;
- hinder voor omwonenden: veiligheid op de wegen in de omgeving, de daarmee in verband staande bereikbaarheidseffecten, parkeeroverlast, geluidsoverlast etcetera;
- mogelijke stankhinder door verkeer (vooral bij filevorming) en overlast door bezoekers van het recreatiepark;
- het gebruik en/of misbruik van sluiproutes.

5.2 Natuur

Zeker wanneer het themapark in een gevoelig gebied (zie onder andere onderdeel A uit de bijlage bij het besluit-MER) zal worden aangelegd, zal uitgebreid aandacht moeten worden besteed aan de flora en fauna. Hierbij moet met name aandacht besteed worden aan de mate waarin de voorgenomen activiteit gevolgen heeft voor de:

- aanwezigheid, respectievelijk aantasting/uitbreidingsmogelijkheden van (elementen van) de ecologische hoofdstructuur, beschermde gebieden, reservaten;
- (toekomstige) aanwezigheid van voor het studiegebied waardevolle kenmerkende dieren en plantensoorten en plantengemeenschappen;
- (toekomstige) aanwezigheid van beschermde soorten en doelsoorten van het natuurbeleid, alsmede zeldzame en bedreigde soorten (Rode-Lijst-soorten);
- aanwezigheid van ecosystemen met een grote graad van ongeschondenheid, kwetsbaarheid en/of onvervangbaarheid;
- (toekomstige) landschapselementen die de ecologische relaties bevorderen of die barrières opleveren voor deze relaties.

Bij de beschrijving van de effecten dient rekening gehouden te worden met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring (onder meer als gevolg van het afsteken van vuurwerk), versnippering en eutrofiëring.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit moeten tussen de locaties onderling en met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit per locatie verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, bevelen wij, gelet op de nu nog aanwezige grote onduidelijkheid, aan om parallel aan, of als onderdeel van het MER een gedegen marktstudie uit te voeren naar de haalbaarheid van de gewenste bezoekersaantallen.

7. **LEEMTEN IN INFORMATIE**

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie; hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Bij het besluit zal worden aangegeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. In dit verband verdient het aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de inpassing, de inrichting en de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie bevelen wij verder aan om:

- duidelijke geografische kaartjes en tekeningen van het voornemen in het MER op te nemen;
- ontwerp-schetsen van de vormgeving en inrichting van het themapark op te nemen;
- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, alle topografische namen die in de tekst worden genoemd goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis.

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het staatsbedrijf China Mountain & River Special Tours Overseas Development Co. wil een cultuurhistorisch themapark aanleggen dat uit twee elkaar aanvullende gedeelten bestaat:

- een landschapspark van ca. 40 ha, waarin schaalmodellen van belangrijke Chinese gebouwen te bezichtigen zijn in een parkachtige omgeving;
- een meer bebouwd deel waarin, in Chinese stijl, tentoonstelling-, congres- en hotelfaciliteiten gecombineerd worden met onder meer een theater en een handelscentrum.

Voor wat de m.e.r.-procedure betreft is de provincie Zuid-Holland zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag.

Het milieueffectrapport (MER) zal zowel aandacht besteden aan de locatiekeuze waarbij meerdere locaties met elkaar zullen worden vergeleken, als aan de inrichtingsaspecten van het park en de aanpassing daarvan aan de locatie.

De Commissie adviseert in het MER de nadruk te leggen op:

- De beschrijving van de voorgenomen activiteit, waarbij dient te worden aangegeven:
 - de onderbouwing van de bezoekersaantallen, uitgesplitst naar de verschillende doelgroepen;
 - de aard van de voorgenomen activiteit: is er sprake van de aanleg van een toeristisch complex, of wordt het themapark juist gekarakteriseerd door de groene functie;
 - de onderbouwing van de oppervlakte van het terrein die minimaal nodig is en mogelijkheden tot fasering van de aanleg;
 - de gevolgen van de bezoekersstromen voor omvang en kenmerken van de verschillende verkeersstromen.
- de locatiekeuze:

In de startnotitie is al veel aandacht besteed aan de locatiekeuze. Een goede methodiek om locaties te beschrijven is reeds aanwezig. Wel vraagt de Commissie een nadere onderbouwing van de selectie- en afwegingscriteria. De Commissie kan zich voorstellen, dat deze nadere onderbouwing leidt tot het meewegen van nieuwe locaties ten opzichte van de huidige 8. In de eerste plaats echter moet een nadere onderbouwing ertoe leiden dat de voor het milieu relevante informatie voldoende uit de vergelijking naar voren komt. Er zijn drie aspecten waar in concreto een nadere onderbouwing gevraagd wordt:

 - de inperking van het zoekgebied voor locaties tot de regio Haaglanden (wat moet onder 'nabijheid van het Regeringscentrum' worden verstaan en wat is hiervan de motivatie?);
 - de inperking tot 8 locaties gegeven het zoekgebied zoals dat af te leiden is uit bijlage 2. De gekozen locaties zijn beperkt tot groene ruimte en (te reconstrueren) kassengebied. Met name het afvallen van locaties op en nabij bedrijfsterrainen vraagt om toelichting;
 - de randvoorwaarden met betrekking tot grootte (40 hectare) en vorm (de diablo), die sterk beperkend werken ten aanzien van mogelijke locaties.

Volgens de Commissie zou een selectie op basis van milieucriteria mogelijk op nieuwe locaties uit kunnen komen. De meest relevante milieucriteria zijn naar het oordeel van de Commissie:

- de mogelijkheid tot het verminderen van verkeersgerelateerde milieueffecten;
 - de huidige en toekomstige natuur- en recreatiewaarden van het plangebied;
 - de barrièrewerking en de effecten die dit heeft voor mensen en natuur;
 - de mogelijkheid tot verbeteringen voor landschap en natuur ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van de vestiging van het themapark in het desbetreffende gebied.
- het opstellen van inrichtingsvarianten:
Per geselecteerde locatie vraagt de Commissie een inrichtingsvariant uit te werken waarbij maximaal aandacht moet worden besteed aan milieu, natuur en landschap. De inrichtingsvariant dient vooral aandacht te schenken aan het verminderen van de barrièrewerking en het zoveel mogelijk beperken van de negatieve effecten als gevolg van de toename van het verkeer.

BIJLAGE 1 BEHORENDE BIJ RICHTLIJNEN CHINEES THEMAPARK MEI 1999

SAMENVATTING EN BEHANDELING VAN DE BINNENGEKOMEN INSpraakREACTIES OP DE STARTNOTTIE MER CHINEES THEMAPARK.

DE VOLGENDE INSTANTIES HEBBEN OP DE STARTNOTTIE MER GEREAGEERD:

DWM-nr:	Van:	Datum:
1. 168662	Stadsgewest Haaglanden	05-02-99
2. 168918	Prov. Cie. Milieu en Water	15-02-99
3. 169027	Hoogheemraadschap van Delfland	16-02-99
4. 169101	Werkgroep 'Behoud Landschap Leidschendam/Nootdorp'	17-02-99
5. 169543	Gemeente Voorburg	25-02-99
5.a 170982	Nadere motivering gemeente Voorburg	26-03-99
6. 169548	Gemeente Rijswijk	23-02-99
7. 169311	Platform Groen te Zoetermeer	20-02-99
8. 169269	De heer M. Lurks te Zoetermeer	22-02-99
9. 164115	Algemene Vereniging voor Natuurbescherming Den Haag e.o	18-02-99
10. 169227	Gemeente Leidschendam	22-02-99
11. 169153	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, dir. Zuidwest	18-02-99
12. 169156	De heer G.C.M. van Leeuwen te Leidschendam	18-02-99
13. 169877/169168	ROB (Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek)	25-02-99
14. 169966	Gemeente Monster	03-03-99
15. 170949	Commissie voor de Milieueffectrapportage	29-03-99

Samenvatting van de inspraakreacties en wijze van behandeling/beantwoording

In de samenvatting worden de ingekomen inspraakreacties vermeld en behandeld. Een aantal reacties heeft betrekking op bezwaren tegen (onderdelen van) het initiatief. In dit stadium van de procedure, het opstellen van richtlijnen voor de onderwerpen die in het MER behandeld dienen te worden, kan nog geen bezwaar tegen het initiatief worden gemaakt. Thans dienen eerst alle relevante milieuaspecten te worden beschreven. Eventuele bezwaren kunnen pas in een later stadium van de procedure worden ingediend. Inspraakreacties die betrekking hebben op het aanbieden van diensten of die vragen om betrokkenheid bij het planproces kunnen in deze richtlijnen niet aan de orde komen. Deze reacties zijn onder de aandacht van de initiatiefnemer gebracht.

Ad 1, DWM/168662, Stadsgewest Haaglanden, 5 februari 1999

Het stadsgewest is van mening dat het themapark uitstekend past in het bestaande culturele en recreatieve profiel van het stadsgewest. Stemt in met de te onderzoeken locaties. Vindt dat de begrenzing van het themapark op de locaties Vlietranden Noord en Rijswijk Stadslandschap duidelijker moet worden aangegeven.

Het stadsgewest acht het noodzakelijk dat in het MER aandacht wordt besteed aan de financiële aspecten van de verschillende locaties. Verzoekt om spoed bij de vervolgwerkzaamheden en zou graag zien dat de verschillende procedures van een strak tijdspad worden voorzien. Stelt het op prijs als het stadsgewest kan participeren in de begeleidingsgroep.

Beantwoording

In de richtlijnen wordt gevraagd (onder andere onder punten 3.1.1 en 3.2) voor alle in het MER te onderzoeken locaties inrichtingsvarianten op te stellen en de milieueffecten hiervan weer te geven. Bij de uiteindelijke keuze van de voorkeurslocatie kunnen financiële overwegingen, naast milieuoverwegingen, een rol spelen.

Ad 2, DWM/168918, Prov. Commissie Milieu en Water, 15 februari 1999

De Commissie deelt mee dat zij geen commentaar heeft op de startnotitie.

Ad 3, DWM/169027, hoogheemraadschap van Delfland, 6 februari 1999

Het hoogheemraadschap acht het wenselijk dat, naast de reeds in de startnotitie genoemde aspecten, ook de onderstaande effecten aan de orde komen in het MER.

Effecten van de voorgenomen activiteit op de waterkwantiteit (waterpeilen) en waterkwaliteit (kwel).

Gevolgen van afstromend neerslagwater van toevoerwegen voor de waterkwaliteit.

Vestigt de aandacht op Delflands toetsingskader, zoals onder andere neergelegd in de Nota Bestemmingsplannen en het in ontwerp zijnde Waterbeheersplan 1999-2003.

Vraagt rekening te houden met de mogelijkheden de Nieuwe Driemanspolder een functie te geven als waterbergingsgebied bij calamiteiten.

Beantwoording

In de richtlijnen wordt gevraagd (onder andere onder punt 5.1) in te gaan op de gevolgen voor de waterkwaliteit en waterkwantiteit.

Beoordeling van de locaties op de invloed van afstromend neerslagwater van toevoerwegen is op het niveau van de locatiekeuze niet aan de orde.

Naar de mogelijkheden voor de realisering van een calamiteitenberging in (met name) de Nieuwe Driemanspolder loopt op dit moment een onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zullen bij de locatiekeuze en/of -inrichting moeten worden betrokken.

Ad 4, DWM/169101, Werkgroep 'Behoud Landschap Leidschendam/Nootdorp', 17 februari 1999

De Werkgroep vraagt bij de opstelling van de richtlijnen rekening te houden met de navolgende punten voor wat betreft de Nieuwe Driemanspolder.

Openheid van het gebied: de Werkgroep wijst op het ontwerp-landinrichtingsplan voor het gebied, waarin een moerasachtig recreatiegebied in de polder is voorzien. Verder wijst de werkgroep op een mogelijke functie als calamiteitenberging bij overvloedige regenval.

Vervoer/filevorming: De Werkgroep verwacht een onaanvaardbare toename van filevorming, met name op het Prins Clausplein en vraagt zich af of het juist is om nog een attractie in deze omgeving te situeren.

Acht 'harde' geluidsvoorwaarden c.q. een verbod nodig met betrekking tot afsteken van vuurwerk op Chinese feestdagen.

Wijst erop dat het gebruik van het park niet openbaar zal zijn en daardoor de oppervlakte van het door de Landinrichtingscommissie geplande recreatiegebied zal verkleinen.

Vraagt zich af, of er voorwaarden worden gesteld voor het geval dat het park na enige tijd niet rendabel blijkt te zijn.

Beantwoording

In het MER zal onder andere moeten worden beschreven in hoeverre het initiatief op de locatie Nieuwe Driemanspolder in te passen is (onder andere richtlijn punt 5.2). Daarbij zal moeten worden aangegeven in hoeverre andere beleidsopties voor het gebied moeten worden aangepast. Naar de mogelijkheden voor een calamiteitenberging loopt nog een onderzoek; zie daarvoor de behandeling van reactie 3.

De richtlijnen schrijven onderzoek naar de verkeersconsequenties van het themapark voor. Ook de mogelijke consequenties van het afsteken van vuurwerk dienen te worden onderzocht. Het ligt in de bedoeling met initiatiefnemers harde afspraken te maken voor het geval het themapark na enige tijd niet rendabel blijkt te zijn.

Ad 5 en ad 5a, DWM/169543, gemeente Voorburg, 25 februari 1999 en 26 maart 1999

De gemeente schrijft bezwaren te hebben tegen de eventuele komst van het themapark voor wat betreft de locatie Vlietranden Noord te Leidschendam. De bezwaren tegen deze locatie betreffen in hoofdlijnen de volgende punten.

De locatie vormt een groene buffer tussen de bebouwing van Voorburg en Leidschendam enerzijds en de A4 en daarachter liggende nieuwbouwwijken anderzijds. Een themapark zal de buffer aantasten en de verstedelijking in het gebied ongewenst versterken.

De locatie heeft thans een belangrijke functie ten behoeve van recreatief groen, fietspaden, sport en volkstuinen. Deze functies zijn van blijvend belang in de verder verstedelijkte omgeving.

De ontsluiting van het gebied is niet berekend op de komst van een themapark. Vestiging zal ongewenste verkeers- en geluidsoverlast veroorzaken.

De gemeente acht de locatie ongeschikt voor het initiatief.

Beantwoording

De geschiktheid van de geselecteerde locaties voor de vestiging van een Chinees Themapark is onderwerp van onderzoek in het MER. Daarbij zullen de huidige functies van het gebied en de effecten van het initiatief, onder andere voor wat betreft verkeer en vervoer, geluid en landschappelijke inpassing, een belangrijke rol spelen. (Zie hiertoe onder andere richtlijn punt 3.2)

Ad 6, DWM/169548/169555, gemeente Rijswijk, 23 februari 1999 en 25 februari 1999

De gemeente vindt dat de omschrijving van de ligging van het studiegebied leidt tot misverstanden. Van de in de startnotitie genoemde gebieden valt Sifon wel en het Wilhelminapark niet onder de locatiestudie. Het Wilhelminapark valt onder het stadslandschap, en zal gehandhaafd worden.

Derhalve zal er een duidelijke gebiedsbeschrijving moeten komen, waaruit blijkt wat de nota precies verstaat onder 'Rijswijks Stadslandschap'. De gemeente gaat uit van de gebieden Haantje en Sion. De gemeente is van mening dat de huidige bestemming ten behoeve van glastuinbouw dient te worden gehandhaafd.

De startnotitie is ook onduidelijk ten aanzien van de omvang van het locatiegebied en de openingstijden van het themapark. De gemeente is van mening dat - gelet op het aantal (wettelijke) procedures - het niet reëel is te veronderstellen dat het park in september 2001 kan worden opengesteld.

Daarnaast dient rekening te worden gehouden met af- en aanvoerleidingen van Delfland ten behoeve van de te bouwen AWZI te Schipluiden. Ook dient aandacht te worden besteed aan de cultuurhistorische en archeologische waarden in het plangebied.

Beantwoording

In het MER zullen inrichtingsvarianten voor de te onderzoeken locaties worden opgesteld. (Zie hiertoe onder andere richtlijn punt 3.1.1). Daarbij zal duidelijkheid worden verschaft over de concrete begrenzing en oppervlakte van het initiatief. Bij een eventuele keuze voor de locatie in Rijswijk zal de huidige bestemming zonodig moeten worden aangepast.

Met aanwezige of in de nabije toekomst te realiseren leidingen zal in het MER rekening moeten worden gehouden.

Met betrekking tot de planning het volgende: de initiatiefnemer veronderstelt dat de bouw begin 2000 kan beginnen, zodat het in september 2001 het park kan worden geopend. In dit verband wijzen wij erop dat het schrijven van een MER niet aan (wettelijke) tijdprocedures is gebonden.

Ad 7, DWM/169311, Platform Groen te Zoetermeer, 20 februari 1999

Het Platform omschrijft de startnotitie als inzichtelijk. Niettemin vraagt zij aandacht voor een aantal aspecten, te weten:

De effecten voor de (ontwikkeling van) toekomstige natuurwaarden. Deze overweging is met name van belang voor de Nieuwe Driemanspolder. Daarbij zal nagegaan moeten worden wat de invloed van het park is op de Groenblauwe Slinger en de mogelijkheden voor waterberging in het gebied.

De onzekerheid van de ontsluiting van de locaties en de haalbaarheid van een Sprinterstation nabij de locatie Nieuwe Driemanspolder.

De noodzaak van een nadere analyse van de te verwachten bezoekersaantallen en de gevolgen daarvan voor de bereikbaarheid, de veiligheid en de verkeersoverlast met betrekking tot de mogelijke locaties.

Beantwoording

In het MER zal moeten worden ingegaan op de natuur- en landschapswaarden van de te onderzoeken locaties. (Zie hiertoe de richtlijn onder andere onder hoofdstuk 4). Potentiële waarden zijn van belang, voorzover daar beleidsmatig op wordt ingespeeld. Voor de Nieuwe Driemanspolder zijn in dat verband de inhoud van het ontwerp-landinrichtingsplan en het beleid inzake de Groenblauwe Slinger van belang.

De ontsluiting van de locaties en de omvang en samenstelling van de te verwachten bezoekersstromen zijn belangrijke onderwerpen in de richtlijnen.

Ad 8, DWM/169269, de heer M. Lurks te Zoetermeer, 22 februari 1999

Inspreker is van mening dat het initiatief, gelet op de doelstelling, niet op provinciaal niveau, maar op rijksniveau geëntameerd moet worden en is het oneens met de beperking van het zoekgebied tot de provincie Zuid-Holland. De locatie Nieuwe Driemanspolder is in strijd met de door het parlement goedgekeurde PKB-VINAC.

Het initiatief is volgens inspreker in strijd met het beleid inzake de Bufferzone, het Groene Hart, de Groenblauwe Slinger, de Ecologische verbindingzone, de Beleidsvisie Buitengebied Zoetermeer 1977, het Strategisch Groenproject van het Rijk, de Landinrichtingsplannen van Leidschendam en de landgoederenzone in het Structuurplan Haaglanden.

Daarnaast is inspreker van mening dat in het MER de volgende aspecten aan de orde moeten komen.

Te weten:

- de cumulatie van geluid, trilling, stof, stank en verontreiniging in relatie met de reeds aanwezige voorzieningen en het initiatief, in het kader van het woon- en leefmilieu;
- de gevolgen van de verwachte enorme toename van de verkeersdrukke;
- de mogelijkheden van waterberging wanneer de in de 'Nieuwe Driemanspolder' geplande calamiteitenberging voor extreme neerslag ten gevolge van het themapark geen doorgang kan vinden.

Beantwoording

In het MER zal moeten worden aangegeven in hoeverre het initiatief strookt met het voor de nader uit te werken gebieden op dit moment geldende beleid. De vestiging van een Chinees themapark in een gedeelte van de Nieuwe Driemanspolder past niet in het bufferzonebeleid, zoals dat in de PKB VINAC is opgenomen. In het MER zal bij de uitwerking van deze locatie moeten worden bezien welke mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen om de gevolgen voor de bufferzone zo beperkt mogelijk te houden.

Indien naar aanleiding van het MER de conclusie wordt getrokken dat de Nieuwe Driemanspolder de beste locatie is voor de vestiging van het Themapark, zal met de rijksoverheid moeten worden overlegd over de inpassing. Het staat overigens niet op voorhand vast dat een eventuele inpassing van het themapark in de Nieuwe Driemanspolder tot herziening van de PKB VINAC moet leiden.

(Zie hiertoe onder andere de gestelde richtlijn onder andere onder hoofdstuk 5.1). Gedeputeerde Staten zijn overigens van mening dat vestiging van het Chinese themapark binnen de provincie Zuid-Holland bijdraagt aan de versterking van onder andere de recreatieve en economische ontwikkeling van de provincie.

Gelet op de vestigingseisen voor het park, lijkt een locatie binnen de regio Haaglanden het meest voor de hand te liggen. In het MER zal deze laatste aanname nader moeten worden onderbouwd.

De effecten van de bezoekersstromen naar het park zullen in het MER moeten worden beschreven.

Over de calamiteitenberging is hierboven al gesproken. Een realistische berekening ten behoeve van de cumulatie van de genoemde milieueffecten is niet voorhanden. Wel zal (voor zover relevant) rekening moeten worden gehouden met effecten van reeds aanwezige voorzieningen.

Ad 9, DWM/164115, Algemene Vereniging voor Natuurbescherming (AVN) Den Haag e.o., 8 februari 1999

De AVN komt in de latere paragrafen van de startnotitie, zoals 'doorkijk', nog slechts twee van de drie geselecteerde locaties tegen. De vereniging is van mening dat alle locaties (dus ook de locatie Vlietranden Noord) op gelijke wijze in het MER dienen te worden behandeld.

De vereniging onderschrijft het onderzoek naar de negatieve effecten van de locatiekeuzes op de natuurwaarden, de ecologie, de flora en de fauna. In dit verband zou de AVN gaarne zien dat expliciet wordt vermeld dat gedegen inventarisaties mede de basis van de evaluaties en rapportage zullen vormen.

Beantwoording

(Zie hiertoe onder andere de gestelde richtlijn onder andere onder hoofdstuk 4). De drie nader te onderzoeken locaties zullen alle op dezelfde manier en op hetzelfde detailniveau moeten worden onderzocht. De beschrijving van de huidige situatie en de effecten zullen moeten zijn gebaseerd op zo actueel en betrouwbaar mogelijke gegevens.

Ad 10, DWM/169227, gemeente Leidschendam, 22 februari 1999

De gemeente plaatst met betrekking tot de startnotitie de navolgende opmerkingen "Er zal een nieuwe alternatieve wegontsluiting moeten worden gerealiseerd".

In de startnotitie lijkt bij de milieueffecten alleen te worden ingegaan op de andere locaties; ook de locatie Vlietranden Noord dient te worden behandeld.

Ten aanzien van de locatie Nieuwe Driemanspolder wordt ernstig bezwaar gemaakt tegen de ontsluiting mede via de N 469, zulks gelet op de effecten voor Leidschenveen. Bovendien werkt een themapark verstorend op de transformatie naar een waterrijk natuurgebied.

Beantwoording

In dit stadium van de procedure zijn de richtlijnen voor het op te stellen MER aan de orde. De startnotitie wordt niet meer gewijzigd.

Wel zal in het MER onderzocht moeten worden op welke wijze en met welke consequenties de verschillende locaties kunnen worden ontsloten. Uiteraard dienen de milieueffecten van alle te onderzoeken locaties gelijkwaardig te worden onderzocht. Over de relatie met de andere plannen voor de Nieuwe Driemanspolder is hierboven reeds gesproken.

Ad 11, DWM/169153, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Zuidwest, 18 februari 1999

De directie Zuidwest merkt het volgende op.

Bij de selectie van locaties is de verenigbaarheid met vastgesteld ruimtelijk beleidskader ten onrechte beperkt tot provinciaal beleid. Ook vraagt de directie naar de betekenis van het Rijksbufferzonebeleid voor de locatie Nieuwe Driemanspolder.

Om een goede vergelijking tussen de alternatieve locaties mogelijk te maken, dient bij alle locaties een variant te worden beschreven, waarbij het 'harde' deel buiten het parkgedeelte geplaatst kan worden.

In het MER dient duidelijk te worden gemaakt of het initiatief daadwerkelijk een bijdrage levert aan ecologische, landschappelijke of omgevingskwaliteit. Bezien dient te worden of het initiatief past binnen geldende recreatieve bestemmingen. Ook dient te worden ingegaan op het project Stadslandschap Rijswijk en voor de Nieuwe Driemanspolder moet worden ingegaan op de relatie met de Groenblauwe slinger.

Aandacht moet worden besteed aan de effecten van vuurwerk op fauna en ecologie. Bij het overzicht van relevant beleidskader ontbreekt de actualisering VINEX en het Gebiedsperspectief Haaglanden.

Beantwoording

(Zie hiertoe onder andere de gestelde richtlijn onder andere onder punten 5.1. en 3.1.1). Bij de beoordeling van de verschillende locatiealternatieven dient het relevante beleid op Rijks, provinciaal en lokaal niveau en het planologisch kader te worden betrokken. Daarbij wordt aangetekend dat thans geldende bestemmingen niet per definitie sturend behoeven te zijn voor de locatiekeuze.

In hoeverre voor alle locaties een scheiding van het parkgedeelte en het intensiever bebouwde gedeelte realistisch is, zal in het MER moeten worden bezien.

Voor de consequenties van het afsteken van vuurwerk wordt in de richtlijnen aandacht gevraagd.

Ad 12, DWM/169156, de heer G.C.M. van Leeuwen te Leidschendam, 18 februari 1999

De heer Van Leeuwen verzoekt bij de op te stellen richtlijnen de volgende opmerkingen te willen betrekken.

Het themapark zal veel bezoekers trekken, die gedeeltelijk de N469 zullen gaan gebruiken. De vrees bestaat dat een deel van het verkeer alsnog de sluiproute via Wilsveen zal nemen. Deze route heeft in het ontwerp-herinrichtingsplan Leidschendam de aanduiding 'voor fietsers of bestemmingsverkeer'. Inspreker vraagt zich af hoe de in dat plan beoogde rust in het gebied kan worden gewaarborgd.

Inspreker vraagt zich af in hoeverre het themapark met tot 16 m hoge omwalling in strijd is met, respectievelijk op een goede manier in te passen is in het Herinrichtingsplan Leidschendam.

In hoeverre kan voorts worden gegarandeerd dat, na een eventuele opheffing van het park in de toekomst, het gebied in zijn oorspronkelijke staat, dan wel in de staat overeenkomstig het genoemde herinrichtingsplan, zal worden ingericht?

Beantwoording

De richtlijnen geven (zie hiertoe onder andere de gestelde richtlijn onder punten 3.1.2. en 3.2) aan, dat de ontsluiting van het themapark, de (samenstelling van de) verwachte bezoekersstromen en de wijze van vervoer, alsmede de landschappelijke inpassing, voor alle locaties belangrijke onderwerpen van onderzoek zijn. Het ligt in de bedoeling met initiatiefnemers 'harde' afspraken te maken voor het geval het themapark na enige tijd niet rendabel blijkt te zijn.

Ad 13, DWM/169877/169168, Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), 25 februari 1999

De Dienst wijst op een aantal algemene uitgangspunten die van belang kunnen zijn voor het bodemarchief.

Van de drie locaties die in het MER nader zullen worden onderzocht, is op dit moment weinig archeologische informatie beschikbaar. Ook een verwachting over omvang en aantal van de archeologische sporen is niet te geven.

De Dienst acht het van groot belang een beeld te hebben van de situering, aard, omvang en diepteligging van de eventuele archeologische waarden, om deze bij de beschrijving van de effecten van de vestiging van het themapark op de te onderzoeken locaties te betrekken. Voorgesteld wordt om in de nader te onderzoeken gebieden een globale archeologische kartering te laten uitvoeren, waarin met name de aanwezigheid en diepteligging van archeologische resten wordt onderzocht.

Beantwoording

In de richtlijnen wordt gevraagd (zie hiertoe onder andere de richtlijnen onder punten 3.1.1. en 5.1) aan de effecten op het archeologisch bodemarchief aandacht te besteden.

Ad 14, DWM/169966, gemeente Monster, 3 maart 1999

De gemeente heeft de startnotitie voor kennisgeving aangenomen en heeft geen behoefte aan het maken van opmerkingen.

Ad 15, DWM/170949, Commissie voor de Milieueffectrapportage, 29 maart 1999

Het advies van de Commissie is de basis geweest voor deze richtlijnen. In de richtlijnen is, meer dan in het advies van de Commissie, aangesloten bij de locatieselectie uit de startnotitie. Voor het overige is het advies op hoofdlijnen overgenomen.